

Vysoká škola ekonomická
Český olympijský výbor

Vzdělávání v oblasti anti-dopingu

2SMQ10 – Sportovní diplomacie – semestrální projekt 2

Lenka Rudová

Praha, 2019

Obsah

Úvod	3
Předpoklady práce	6
Instituce a dokumenty věnující se vzdělávání v anti-dopingové problematice.....	9
Role vzdělávání v oblasti boje proti dopingu – analýza stávající situace	12
Výzkum	14
Interpretace a osobní hodnocení.....	17
Závěr.....	19
Zdroje	22

Úvod

Komercializace a profesionalizace sportu má za následek tlak na výkonnost sportovců, a tak se doping postupně stal nedílnou negativní součástí sportu. Sport vzhledem k přítomnosti dopingu ztrácí svůj veskrze pozitivní přínos, a především princip Fair Play, tedy princip stejných podmínek pro všechny zúčastněné. Podle Antidopingového výboru České republiky (ADV ČR) je doping „definován jako jev, při němž dochází k porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel“¹. Jedná se především o situace, kdy je sportovci v těle nalezena látka zakázaná dle Světového antidopingového kodexu (dále jen Kodex) či je jinak prokázáno její použití nebo když je sportovec přistižen při podvádění během dopingové kontroly.² Může jít ale i o další pochybení, a to nejen na straně sportovce, ale i na straně tzv. Athlete Support Personel neboli Doprovodného personálu sportovce, tedy osob, které se sportovcem přicházejí do kontaktu.³ Jedná se pak především o trenéry, lékaře a fyzioterapeuty. Všechny tyto výše zmíněné osoby potřebují mít povědomí o tom, jak doping sportovní prostředí ovlivňuje.

Doping totiž narušuje tzv. ducha sportu, který je podstatou olympismu a je dle Kodexu *World Anti-Doping Agency* (WADA) neboli Světové antidopingové agentury charakterizován následujícími hodnotami: „etika, fair play a poctivost; zdraví; vynikající výkony; charakter a výchova; radost a zábava; týmová spolupráce; oddanost a vědomí odpovědnosti; úcta k pravidlům a zákonům; sebeúcta a úcta k ostatním Účastníkům; odvaha; pospolitost a solidarita. Doping je zásadně proti duchu sportu.“⁴ Ke zvýšení tohoto povědomí slouží prevence a vzdělávání v oblasti boje proti dopingu neboli anti-dopingu. Jeho nevýhodou je, že se jedná o dlouhodobý proces, jehož výsledky je možné vypořádat až v delším časovém horizontu. Vzdělávání v oblasti boje proti dopingu se také věnuje tato práce.

Cílem je analyzovat, jaké možnosti mají české sportovní svazy ke vzdělávání svých sportovců v oblasti anti-dopingu a jak je využívají. Rozhodla jsem se zaměřit se pouze na olympijské sporty, protože v jejich případě je pravděpodobnost existence vzdělávacího

---

¹ „Definice dopingu“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, <http://www.antidoping.cz/cs/co-je-to-doping>

² Více v kapitole Instituce a dokumenty věnující se vzdělávání v anti-dopingové problematice.

³ Přesný výčet, definice Doprovodného personálu sportovce viz „Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, http://www.antidoping.cz/documents/mezinarodni_umluva_proti_dopingu_ve_sportu_UNESCO.pdf, str. 5

⁴ „Světový antidopingový kodex“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, www.antidoping.cz/cs/svetovy-antidopingovy-kodex, str. 15

programu vyšší.⁵ Při psaní této práce jsem vycházela především z informací uvedených na internetových stránkách souvisejících subjektů, především sportovních svazů a mezinárodních federací, a také organizací zabývajících se antidopingovou problematikou. Pro svůj výzkum jsem použila dotazníkovou metodu a textovou analýzu.

Téma jsem si vybrala hned z několika důvodů, a proto se domnívám, že je třeba je hned v úvodu vysvětlit. V první řadě již devět let působím jakožto externí dopingová komisařka pro Antidopingový výbor České republiky, což je „nejvyšší orgán a výhradní odborné pracoviště s celostátní působností zabezpečující antidopingový program ČR“.⁶ Mým úkolem je provádět tzv. dopingovou kontrolu čili proces odběru vzorku moči sportovce. Během svého působení jsem se setkala s mnoha nedorozuměními, které byly způsobeny neznalostí na straně sportovce či jeho doprovodného personálu. Kladla jsem si tudíž otázku, čím byla tato neznalost způsobena, a došla jsem k názoru, že nedostatečným vzděláváním v této oblasti.

Zároveň jsem zaměstnankyní Českého atletického svazu, kde působím jako referent Oddělení mezinárodních vztahů. Vzhledem ke svým zkušenostem v oblasti anti-dopingu mám na starosti také tuto problematiku. V roce 2017 uvedla *European Athletics* (EA) neboli Evropská atletická asociace, mezinárodní federace přímo nadřazená Českému atletickému svazu, online vzdělávací antidopingový program *I Run Clean*.⁷ Jeho absolvování se stalo v roce 2018 povinným pro všechny atlety účastníci se Mistrovství Evropy do 18 let. V roce 2019 nebude možné být bez certifikátu z tohoto programu akreditován na Mistrovství Evropy do 20 let, Mistrovství Evropy do 23 let a na Mistrovství Evropy v přespolním běhu. V následujících letech se absolvování programu stane nutné pro všechny atlety, kteří budou nominováni na jakékoliv mistrovství evropského formátu.

Také *International Association of Athletics Federations (IAAF)* neboli Mezinárodní asociace atletických federací zpřísnila pravidla pro své členské federace ohledně vzdělávání v této oblasti. Všechny osoby, tj. nejen atleti, ale i jejich doprovodný personál, mají povinnost

---

⁵ Více v dalších kapitolách.

⁶ „Kdo jsme“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, www.antidoping.cz/cs/kdo-jsme

⁷ Mackay, D., „Anti-doping education programme for competitors in all European Athletics events to be mandatory“, *Inside the Games*, dostupné z: www.insidethegames.biz/articles/1052645/anti-doping-education-programme-for-competitors-in-all-european-athletics-events-to-be-mandatory; „I Run Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Evropské atletiky, www.irunclean.org

absolvovat vzdělávací program v oblasti anti-dopingu a členské svazy mají povinnost tuto skutečnost dokázat.

Po zavedení těchto nových podmínek vznikla v rámci Českého atletického svazu diskuze, proč zrovna náš sport musí mít takové restrikce, přičemž ostatním sportům takovéto podmínky jejich nadřazené mezinárodní federace určitě nedávají. Vzhledem k tomu, že to byla pouze domněnka, rozhodla jsem se toto téma blíže prozkoumat. K tomu by měla sloužit tato práce a odpovědět na následující otázky: Jaké nástroje vzdělávání v oblasti anti-dopingu mají svazy olympijských sportů působících v české republice k dispozici? Jaké způsoby ke vzdělávání reálně používají?

V první kapitole se věnuji předpokladům této práce a vysvětluji, proč se zabývám pouze olympijskými sporty. Abych byla schopná zkoumat, jak jejich příslušné svazy své sportovce vzdělávají, rozhodla jsem se zjistit, jaké mají v této oblasti možnosti. Druhá kapitola je proto věnována tomu, které organizace boj proti dopingu ovlivňují a jaké dokumenty se vzdělávání v tomto kontextu věnují. Ve třetí kapitole představuji publikace a programy, které zainteresované organizace mají k dispozici, zatímco ve čtvrté se již dostávám k samotnému výzkumu, jaké způsoby vzdělávání sportovní svazy reálně využívají. Pátá kapitola se věnuje možným východiskům z mých zjištění.

Předpoklady práce

Důvod, proč se v této práci věnuji výhradně olympijským sportům, je ten, že tyto sporty jsou díky své přítomnosti na olympijských hrách ještě více kompetitivní, což vytváří i tlak na výkonnost, která může být také častěji podporována zakázanými látkami či metodami. To potvrzuje i fakt, že podle WADA je v olympijských sportech zaznamenáváno více pozitivních nálezů než ve sportech neolympijských.⁸ O to více předpokládám, že se mezinárodní federace snaží ovlivnit tento negativní stav a snaží se dodržovat Kodex, který explicitně podporuje vzdělávání v oblasti anti-dopingu, aby dokázaly, že své sportovce v jejich počinání proti Fair Play nepodporují. V případě neplnění Charty totiž mohou být tyto sporty vyloučeny z Olympijských her, a tudíž mají větší zájem dodržovat pravidla v ní uvedená. Pravděpodobnost existence jakéhokoliv výukového programu v oblasti boje proti dopingu je proto u olympijských sportů vyšší.

Příkladem je v tomto případě *International Weightlifting Federation* (IWF) neboli Mezinárodní vzpěračská federace, která byla kvůli mnohonásobným proviněním proti dopingovým pravidlům svých sportovců začleněna podmíněně do Olympijských her. Na rozdíl od sportů s bezpodmínečnou účastí tak IWF i samotní vzpěrači museli splnit speciální podmínky, aby na Olympijských hrách mohli závodit. Mezinárodní olympijský výbor nakonec své rozhodnutí změnil, protože federace byla schopná zavést antidopingové programy a procesy na ochranu nedopujících sportovců. Předseda IWF ale rozeslal dopis všem 193 členským svazům s upozorněním, že vzpírání dostalo poslední šanci.⁹

Ještě vyšší pravděpodobnost existence antidopingového programu či jeho větší propracovanost předpokládám u sportů, které jsou z dlouhodobého hlediska vystaveny kritice v oblasti boje proti dopingu. Jedná se především o sporty těch mezinárodních federací, kde v uplynulých letech proběhly veřejně známé kauzy či se na veřejnost dostalo větší množství případů porušení antidopingových pravidel. Jedním z vodítek, o které sporty se jedná, mi byly *Anti-Doping Rule Violations (ADRVs) Reports* neboli Hlášení porušení antidopingových pravidel, vydané WADA v posledních letech.¹⁰ Při zkoumání těchto podkladů jsem si vybrala

---

⁸ Krejčík P., „Dopingové případy v českém sportu“ (diplomová práce, Karlova Univerzita, 2015), str. 66

⁹ Oliver, B., „Doping fight not ended at all, admits International Weightlifting Federation President Ajan“, *Inside the Games*, www.insidethegames.biz/articles/1079719/doping-fight-not-ended-at-all-admits-international-weightlifting-federation-president-ajan

¹⁰ „Anti-doping Rule Violations (ADRVs) Report“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/en/resources/general-anti-doping-information/anti-doping-rule-violations-adrvs-report

tři základní kritéria: které sporty zaznamenaly nejvíce provinění proti dopingovým pravidlům, ve kterých sportech proběhlo nejvíce dopingových kontrol, a která mezinárodní federace sama iniciuje odběr vzorků nejvíce.

Počet provinění proti dopingovým pravidlům je jasným indikátorem, ve kterém sportu se dopuje nejvíce, ačkoliv je třeba mít na mysli, že toto číslo nemusí odpovídat reálnému počtu osob, které se proti těmto pravidlům vymezují. Je totiž možné, že počet je vyšší, ale z různých důvodů nebyly tyto případy zjištěny. Je také možné, že některý sport je obecně ve výzkumu a aplikaci zakázaných látek napřed před jinými. Obecný trend toto kritérium přesto ukáže. Nepřímé kritérium počtu dopingových kontrol naznačuje, ve kterých sportech se objevení provinění proti dopingovým pravidlům více očekává. Bez ohledu na to, jak velká je členská základna daného sportu, ukazuje toto kritérium, které sporty je dle předchozích zkušeností třeba více kontrolovat. Co se týče třetího kritéria, při jeho aplikaci je zřejmé, které mezinárodní federace jsou si vědomy zvýšeného potenciálu zainteresovaných osob k porušování dopingových pravidel. Proto také samy iniciují větší počet dopingových kontrol.

Podle *2016 Anti-Doping Rule Violations (ADRVs) Report* vydaného v dubnu 2018 byla atletika sportem s nejvíce proviněními proti anti-dopingovým pravidlům, a to o celých 50 případech před dalším olympijským sportem, cyklistikou.¹¹ Na dalších místech je vzpírání a fotbal. Velmi obdobně tomu bylo i v předchozích letech, když v roce 2015 měla z olympijských sportů opět nejvíce provinění proti dopingovým pravidlům atletika. Následovaná byla vzpíráním a až poté cyklistikou, zatímco v roce 2014 byla na druhém místě právě cyklistika.

Co se týče celkového počtu dopingových kontrol provedených v určitém sportu, v roce 2016 proběhlo ve fotbale 33 227 odběrů, na druhém místě byla atletika (31 433 odběrů) a sportem s třetím nejvyšším počtem kontrol byla cyklistika (23 132 odběrů).¹² Stejně pořadí bylo i v předchozích letech, ačkoliv lze konstatovat, že celkový objem odebraných vzorků se v těchto třech sportech během čtyř let navýšil o více než 12 500. Počet dopingových kontrol tedy meziročně neustále roste.

---

¹¹ „2016 Anti-Doping Rule Violations (ADRVs) Report“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2016_adrvs_report_web_release_april_2018_0.pdf, str. 6

¹² *Ibid.*, str. 9

Mezi federace, které nejvíce provádí na svých sportovcích dopingové kontroly, pravidelně patří *Union Cycliste Internationale (UCI)* neboli Mezinárodní cyklistická unie a také *International Association of Athletics Federations (IAAF)* neboli Mezinárodní asociace atletických federací. Tyto dvě mezinárodní federace se v posledních letech vystřídaly ve vedení v tomto kritériu, neboť v letech 2013-2014 byl počet kontrol provedených v atletice její zaštiťující organizací nejvyšší, v letech 2015-2016 byla ale vystřídána právě cyklistikou.¹³ Dále tyto dva sporty doplňují tenis a fotbal.

Pokud se podíváme ještě více do minulosti, zjistíme, že podle WADA byla v letech 2004–2013 sportem s největším počtem pozitivních nálezů cyklistika.¹⁴ Předpokládám tudíž, že na Mezinárodní cyklistickou unii (UCI) byl v posledních letech vyvíjen značný vnitřní i vnější tlak, aby tato federace zavedla silnější opatření v boji proti dopingů. Vzdělávání je jedním z nástrojů těchto opatření, a proto považuji za oprávněný předpoklad, že Český svaz cyklistiky (ČSC) bude mít k dispozici propracovaný školící systém v oblasti anti-dopingů. K situaci zajisté přispívá i fakt, že cyklistika je známá svými dopingovými kauzami.¹⁵

Od roku 2015 otrásá sportovním prostředím také krize v atletice.¹⁶ Hned za cyklistikou je dle dlouhodobých statistik WADA ohledně pozitivních nálezů plavání a vzpírání, a proto se domnívám, že jejich příslušné svazy se budou touto problematikou také zabývat více než jiné.

Vzhledem k výše uvedeným údajům je možné konstatovat, že s největší pravděpodobností budou antidopingové programy existovat v následujících sportech: atletika, cyklistika, vzpírání, tenis a fotbal. Ve většině případů se jedná o individuální disciplíny, ve kterých je kladen důraz na osobní sílu a velkou výdrž v tréninku. Obecně se dá říct, že v individuálních sportech je pravděpodobnost provinění proti dopingovým pravidlům vyšší, protože v kolektivních sportech hraje výkonnost jednotlivce menší roli, a naopak získává na důležitosti taktika a spolupráce týmu, což jsou aspekty, které doping podpořit nemůže.¹⁷

---

¹³ „2016 Anti-Doping Rule Violations (ADRVs) Report“, str. 20

¹⁴ Krejčík, „Dopingové případy“, str. 63

¹⁵ „Doping ve sportu“, background report Asociace pro mezinárodní otázky, listopad 2017, www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/UNESCO_doping-2.pdf, str. 6

¹⁶ Exner, J., „Ruští kostlivci ve skříní: IAAF o dopingů věděla a kryla ho korupcí, tvrdí WADA“, pravniprostor.cz, www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rusti-kostlivci-ve-skrini-iaaf-o-dopingu-vedela-a-kryla-ho-korupci-tvrdi-wada

¹⁷ Krejčík, „Dopingové případy“, str. 50

Instituce a dokumenty věnující se vzdělávání v antidopingové problematice

V České republice se problematikou anti-dopingu zabývá Antidopingový výbor České republiky (ADV ČR). Jeho posláním je naplňovat tři funkce – kontrolní, legislativní a výchovnou.¹⁸ Kromě toho, že navrhuje legislativní opatření na podporu boje proti dopingu a zajišťuje provádění dopingových kontrol, je úkolem ADV ČR také vzdělávat sportovní i laickou veřejnost.

ADV ČR spadá pod tzv. ADOs, neboli *Anti-Doping Organizations*, které zaštiťuje WADA. Tato střešní organizace vytváří podmínky, které by měly vést k úplné eliminaci dopingu ve sportu. Základním dokumentem, který upravuje sportovní prostředí v souvislosti s dopingem, je Světový antidopingový kodex. Jedná se o dokument, který byl poprvé přijat v roce 2003 na konferenci WADA v Kodani a poté byl dvakrát novelizován. Nynější verze je platná od roku 2015, ačkoliv právě nyní je zpracovávána další, která by měla vstoupit v platnost v roce 2021. Cílem Kodexu je chránit základní právo sportovců na účast ve sportu bez dopingu a podporovat zdraví, spravedlnost a rovnoprávnost pro všechny sportovce.

Pro tuto práci je důležitý zejména článek 18 Kodexu, Vzdělávání. Signatáři tohoto dokumentu se svým podpisem zavazují „plánovat, zavádět, vyhodnocovat a monitorovat informační, výchovné a preventivní antidopingové programy“.¹⁹ Ty mají být primárně zaměřeny na mladé lidi, ale také na rodiče, dospělé sportovce, sportovní funkcionáře, trenéry, zdravotní personál a média.²⁰

Jenže, jak píše Jan Exner v článku o možných podobách budoucího Kodexu, WADA ze své pozice nemůže vymáhat, aby signatáři takovou činnost vyvíjeli.

„WADA nedisponuje žádnou veřejnoprávní (ani soukromoprávní) pravomocí vynucovat pravidla obsažená v Kodexu, jednotlivé státy a sportovní organizace – signatáři Kodexu – musejí přistoupit ke Kodexu nebo jej fakticky implementovat do vlastních pravidel. Dle článku 43 Olympijské charty platí, že Kodex je závazný pro celé olympijské hnutí. Některé státy poprvé přistoupily ke Kodexu prostřednictvím Kodaňské deklarace o dopingu ve sportu v roce 2003

---

¹⁸ „Kdo jsme“

¹⁹ „Světový antidopingový kodex“, str. 76

²⁰ Ibid., str. 77

přijaté na Druhé světové konferenci o dopingů ve sportu. Významným krokem k implementaci Kodexu bylo následné přijetí Mezinárodní úmluvy proti dopingů ve sportu v rámci UNESCO v roce 2006, která je dodnes jednou z nejvíce ratifikovaných mezinárodních úmluv na světě.“²¹

V této části textu jsou zmíněny dva další dokumenty – Olympijská charta a Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu. Oběma dokumentům se bude práce věnovat v dalších odstavcích.

Olympijská charta je „kodifikací základních principů olympismu, pravidel a prováděcích ustanovení, schválených Mezinárodním olympijským výborem. Řídí organizaci, činnost a fungování olympijského hnutí a stanoví podmínky pro konání olympijských her“.²² Olympijskou chartu uznávají mj. i mezinárodní federace sportů, které jsou na programu Olympijských her, a tím pádem ji musí uznávat i národní federace těchto sportů. Do programu olympijských her mohou být zařazeny pouze sporty, které dodržují Olympijskou chartu a Kodex. A mohou být z programu vyřazeny, pokud nebudou splňovat tyto závazné dokumenty.²³

Vzhledem k tomu, že Olympijská charta ustanovuje nutnost akceptování Kodexu pro všechny sportovce, kteří se chtějí účastnit sportů, které Olympijskou chartu znávají, je na ně tudíž nepřímě zajištěno vyvinutí tlaku na dodržování antidopingových pravidel. Jinými slovy WADA sice nemá žádnou vynucovací pravomoc, ale Mezinárodní federace sportů, které se chtějí účastnit Olympijských her, musí Kodex dodržovat. Z toho vyplývá, že olympijské sporty mají povinnost vzdělávat sportovní prostředí v oblasti anti-dopingů.

Dalším dokumentem, který upravuje globální antidopingová pravidla, je Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu (dále jen Úmluva), jejímž autorem je *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* neboli Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (dále jen UNESCO), kterou Česká republika podepsala jako 51. stát.²⁴ Tento

---

²¹ Exner, J., „Světový antidopingový kodex 2021: Quo vadis?“, pravni prostor.cz, www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/svetovy-antidopingovy-kodex-2021-quo-vadis

²² „Olympijská charta“, oficiální stránky Českého olympijského výboru, www.olympic.cz/upload/files/Olympijska-charta-2018.pdf, str. 8

²³ *Ibid.*, str. 48, 49

²⁴ „International Convention against Doping in Sport. Paris, 19 October 2005“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=31037&language=E; „Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu UNESCO“, oficiální stránky MŠMT ČR, www.msmt.cz/sport/mezinarodni-umluva-proti-dopingu-ve-sportu-unesco;

dokument poskytuje potřebný právní rámec tak, aby bylo zajištěno čestné a spravedlivé prostředí pro všechny sportovce. Zároveň ale ponechává dostatečný prostor vládám jednotlivých států, aby dle svého uvážení uvedly v praxi závazky, které z Úmluvy vyplývají.²⁵

Jedním z těchto závazků je podpora vzdělávání v oblasti anti-dopingu, které je věnován celá jedna kapitola Úmluvy proti dopingu ve sportu: IV. Vzdělávání a odborná příprava, ve které se státy „zavazují, v rámci svých možností, podporovat, navrhopvat a realizovat vzdělávací a školicí programy zaměřené na prevenci dopingu“.²⁶ Za tímto účelem byl také vytvořen *Fund for the Elimination of Doping in Sport* neboli Fond na vyloučení dopingu ze sportu, který slouží k financování vývoje a implementace projektů souvisejících s bojem proti dopingu. Signatáři mohou požádat o finanční pomoc ve výši 20 000 USD pro projekty národní úrovně a 50 000 USD pro projekty regionální úrovně.²⁷ Žádná z českých organizací tento příspěvek nikdy nezískala.

Díky Olympijské Chartě a Úmluvě je boj proti dopingu podporován jak sportovním, tak politickým prostředím. Kromě těchto dokumentů se sport v České republice řídí také Evropskou antidopingovou úmluvou, kterou Česká republika podepsala již v roce 1995.²⁸ O vzdělávání se vyjadřuje článek 6, který podporuje zavedení výchovných programů a informačních kampaní v oblasti anti-dopingu. K témuž se hlásí také Kodex sportovní etiky MŠMT ČR, který ustanovuje, že sportovní organizace či organizace spojené se sportem, tj. sportovní federace a řídicí instituce, mají odpovědnost týkající se vzdělávání v oblasti fair play.²⁹ Vzdělávání v oblasti anti-dopingu je tedy co se týče závazných dokumentů v českém sportovním prostředí výrazně podporováno.

„Sbírka mezinárodních smluv. Předpis č. 58/2007 Sb. m. s., zdroj: SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV ročník 2007, částka 32, ze dne 19. 7. 2007“, sbírka mezinárodních smluv, <http://www.sagit.cz/info/ss07058>

²⁵ „International Convention against Doping in Sport“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/international-convention-against-doping-in-sport/

²⁶ „Mezinárodní úmluva“, ADV ČR, str. 12

²⁷ „Fund for the Elimination of Doping in Sport“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/fund-for-the-elimination-of-doping-in-sport/

²⁸ „Evropská antidopingová úmluva“, oficiální stránky ADV ČR, www.antidoping.cz/documents/evropska_antidopingova_umluva.pdf

²⁹ „Kodex sportovní etiky“, oficiální stránky MŠMT ČR, www.msmt.cz/sport/kodex-sportovni-etiky

Role vzdělávání v oblasti boje proti dopingu – analýza stávající situace

Jak jsou ale tyto závazky v oblasti vzdělávání naplňovány? UNESCO jakožto organizace, která „pevně věří, že vzdělávání je ústředním bodem každého programu zaměřeného na odstraňování dopingů ze sportu“³⁰, vydalo tři výukové publikace. *Doping...* vysvětluje základní pojmy a odpovídá na hlavní otázky, jako je například Co je doping?, Proč lidé podvádějí?, co to je fair play a dopingová kontrola.³¹ *Rattus Holmes in the Case of the Spoilsports* je materiál zaměřený na nejmladší publikum; jedná se o komiksové zpracování dopingového případu, ve kterém jsou hlavními vyšetřovateli myš a kočka.³² Třetí publikace, akademický text *Preserving Sporting Values and Ethics*³³, vysvětluje, proč se UNESCO zabývá tématem dopingů. Dává do souvislosti hodnoty, jakými jsou fair play, etika, poctivost, zdraví, výkonnost a vysvětluje nynější přístup k problematice dopingů. Nevýhodou těchto publikací je fakt, že jsou všechny více než devět let staré.

Proč je ale vzdělávání tak důležité? Lze ho totiž považovat za základní pilíř boje proti dopingů; a jeho význam si uvědomují i zastřešující organizace působící v této oblasti. WADA ve své výroční zprávě roku 2017 vyjádřila myšlenku, že „vzdělávání zůstává jedním z nejúčinnějších a nejzákladnějších způsobů, jak změnit kulturu dopingů ve sportu“ a posunula meziročně snahu o zlepšení antidopingového vzdělávání ve svých prioritách ze čtvrtého místa na třetí.³⁴ Důležitost vzdělávání (s důrazem na morální hodnoty) zmínil i bývalý předseda WADA Sir Craig Reddie během svého proslovu při příležitosti *Conference of Parties to the International Convention against Doping in Sport*, která se konala v roce 2017 v Paříži. Totéž potvrzuje i fakt, že WADA ustanovila svou Vzdělávací komisi (*Education Committee*).³⁵

---

³⁰ „Education resources“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/education-resources/

³¹ „Doping...“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146586

³² „Rattus Holmes in the Case of the Spoilsports“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000161868

³³ „Preserving sporting values and ethics: the relationship between anti-doping and sport values and ethics“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000188404

³⁴ „...education remains one of the most effective and fundamental ways to change the culture of doping in sport“ in: „Annual Report 2017“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/ar2017_web.pdf, str. 49

³⁵ „Draft final report. Conference of Parties to the International Convention against Doping in Sport, 6th, Paris, 2017“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000263359_eng, str. 1

Na základě jejich doporučení vyvinula WADA velkou škálu výukových programů a materiálů, které mají za cíl rozšířit znalosti v oblasti anti-dopingu. Jedním ze nejdůležitějších způsobů je online nástroj pro vzdělávání *Anti-Doping E-Learning platform* (ADeL), který zahrnuje několik programů. Ty jsou zaměřeny na předávání informací různým subjektům sportovního prostředí. Pro sportovce byl vytvořen *Athlete Learning Program about Health & Anti-Doping* (ALPHA), který funguje od roku 2014. *Coach True* je určený trenérům, *Sport Physician's Tool Kit* vznikl pro lékaře a fyzioterapeuty, *ADOKickstart* nabízí podporu pro administrátory z NADOs. Nechybí ani program pro rodiče sportovců nazvaný *Parent's Guide*. Dále jsou vytvořeny kvízy *Youth Quiz* a *Play True Challenge*. Kromě těchto online programů je k dispozici také rozsáhlá řada knih, průvodců, brožur a letáků, které je možné stáhnout na stránkách WADA elektronicky nebo si je nechat zaslat v tištěné podobě. Všechny tyto materiály mají za úkol usnadnit sportovním organizacím a národním antidopingovým agenturám vzdělávání různých subjektů v tematicke anti-dopingu, které mohou pochopitelně také provádět na přímé bázi během různých školení, seminářů a workshopů. WADA si ale je vědoma, že osobní vzdělávání neslouží jako absolutní náhrada těchto aktivit, protože program „ADeL není navržen tak, aby nahradil osobní vzdělávání. Umožní však ADO okamžitě vzdělávat mnohem širší základnu svých cílových skupin a sledovat dopad jejich programů.“³⁶

I ADV ČR program ADeL používá, resp. má odkaz na svých stránkách, ačkoliv v české verzi tento program zatím neexistuje. Kromě toho ADV ČR vydává mnoho tištěných materiálů, které jsou buď obecné, nebo zaměřené na určitý aspekt boje proti dopingu, např. na průběh dopingové kontroly, výčet zakázaných látek, doplňky stravy, důvody škodlivosti dopingu, nebo určené pro různé subjekty, např. pro mladé sportovce či jejich rodiče.³⁷ Kromě toho se ADV ČR věnuje pořádání besed a školení.

---

³⁶ „ADeL is not designed to replace face-to-face education. It will, however, allow ADOs to educate a much broader base of their target groups immediately, and allow them to monitor the impact of their programs.“ in: „Annual Report 2017“, str. 50

³⁷ „Informační vzdělávací materiály“, oficiální stránky ADV ČR, www.antidoping.cz/cs/Informa%C4%8Dn%C3%AD-vzd%C4%9B1%C3%A1v%C3%A1c%C3%AD-materi%C3%A1ly

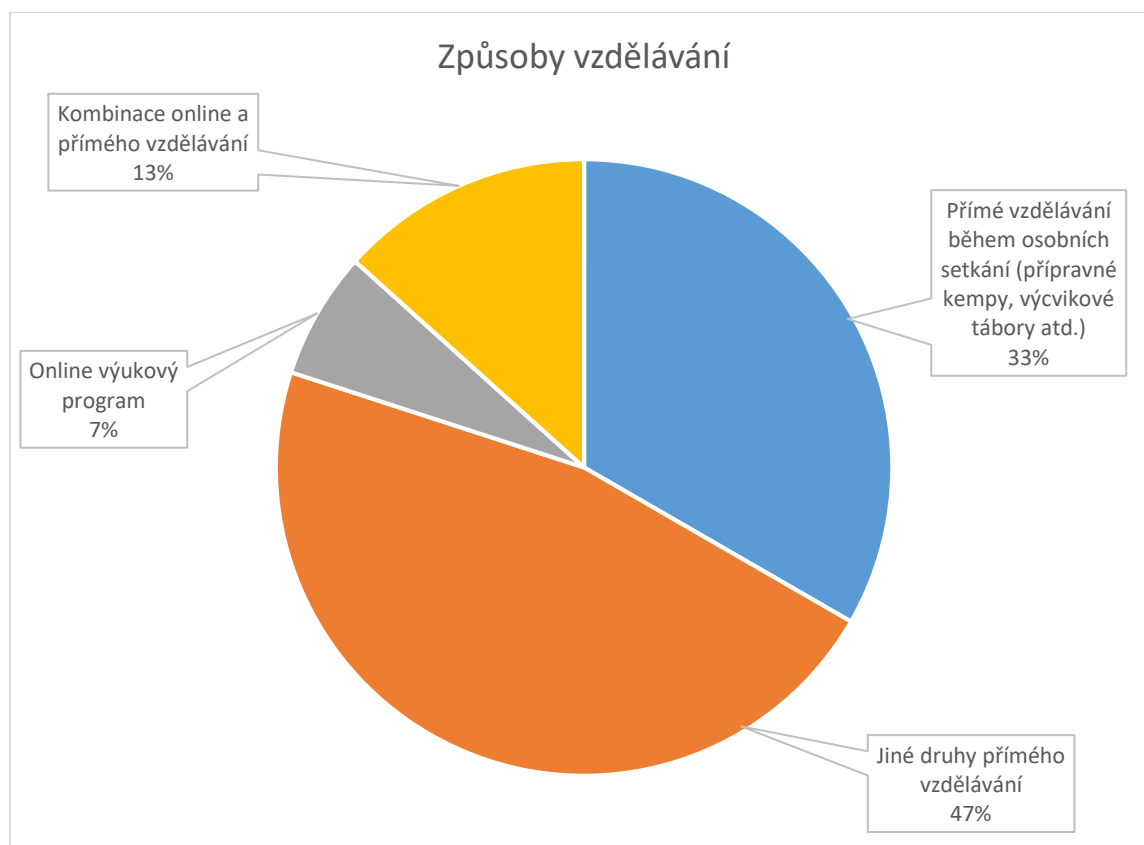
Výzkum

K výzkumu v oblasti vzdělávání v problematice anti-dopingu jsem použila dotazníkovou metodu za pomoci nástroje Formuláře Google (viz příloha). Sestavený formulář byl rozeslán předsedům svazů všech olympijských sportů působících v České republice s žádostí o vyplnění, které nemělo zabrat více než 5 minut. Oslovené svazy:

Česká unie kolečkových sporů	Český svaz juda
Svaz lyžařů ČR	Český svaz kanoistů
Svaz zápasu ČR	Český svaz ledního hokeje
Česká baseballová asociace	Český svaz moderní gymnastiky
Česká softballová asociace	Český svaz moderního pětiboje
Český horolezecký svaz	Český svaz plaveckých sportů
Český svaz karate	Český svaz rychlobruslení
Česká asociace stolního tenisu	Český svaz taekwondo - WTF
Český atletický svaz	Česká boxerská asociace
Český badmintonový svaz	Český svaz vodního póla
Český krasobruslařský svaz	Český svaz vzpírání
Český lukostřelecký svaz	Český šermířský svaz
Český střelecký svaz	Český tenisový svaz
Český svaz biatlonu	Český veslařský svaz
Český svaz bobistů a skeletonistů	Český volejbalový svaz
Český svaz curlingu	Fotbalová asociace ČR
Český svaz cyklistiky	Česká golfová federace
Český svaz házené	Česká gymnastická federace
Česká basketbalová federace	Česká jezdecká federace
Český svaz jachtingu	Česká rugbyová unie

Otázky se týkaly toho, jestli daný sportovní svaz vzdělává své sportovce, případně jak. Bohužel návratnost formulářů byla pouze zhruba třetinová. Z tohoto důvodu jsem se v případě zbylých sportovních svazů rozhodla interpretovat, jak o antidopingové problematice informují na svých webových stránkách. Tento faktor totiž může napovědět, jak svaz v této oblasti komunikuje.

Příznivé je, že všech patnáct svazů, které formulář vyplnily, uvedly, že sportovce v oblasti antidopingu vzdělávají. Liší se však způsoby, jak je toto vzdělávání realizováno. Pět svazů uvedlo, že vzdělávání probíhá přímo během osobních setkání (přípravné kempy, výcvikové tábory atd.), přičemž většinou takto školí zaměstnanec svazu. Dva svazy (Česká gymnastická federace a Český atletický svaz) uvedly, že kombinují online i přímé vzdělávání. Český svaz kanoistů jako jediný dle informací vzdělává své sportovce pomocí online vzdělávacího programu WADA, jehož absolvování je navíc pro kanoisty povinné. Všechny ostatní svazy používají jiné způsoby předávání informací, ale v zásadě se od sebe příliš neliší. Jedná se především o předávání brožur ADV ČR hráčům a závodníkům, přednášky trenérům atd.

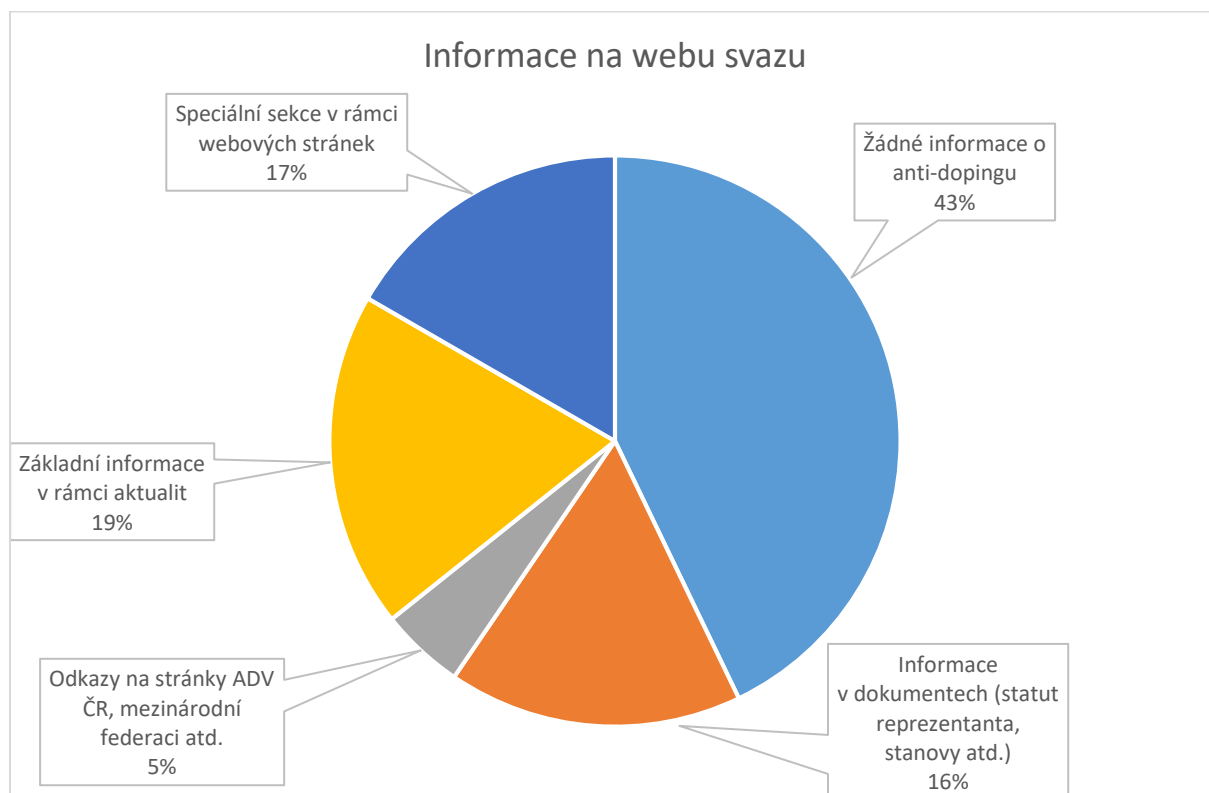

Graf 1: Způsoby vzdělávání (L. Rudová)

Co se týče informování o problematice anti-dopingu na webových stránkách jednotlivých svazů, které může částečně suplovat vzdělávání, je možné jej rozdělit do třech základních skupin:

1. Žádné informace o anti-dopingu
2. Informace v dokumentech (statut reprezentanta, stanovy atd.)
3. Odkazy na stránky ADV ČR, mezinárodní federaci atd.
4. Základní informace v rámci aktualit
5. Speciální sekce v rámci webových stránek

Velká většina (18 svazů) na svých stránkách o anti-dopingu neinformuje vůbec. Pokud předává nějaké informace, pak jakožto zmínku o pozitivním dopingovém nálezu některého závodníka či hráče. Sedm svazů se zmiňuje o existenci dopingu v dokumentech ke stažení, např. ve statutu reprezentanta, stanovách, pravidlech či disciplinárních řádech, tyto dokumenty ale neobsahují žádné rozsáhlejší informace. Dva svazy prezentují odkazy na ADV ČR či mezinárodní federaci, kde zájemce může získat více informací, a u osmi svazů obsahují informace o dopingu články v rámci aktualit či novinek. Sedm svazů má v rámci svých webových stránek celou sekci zaměřenou na problematiku anti-dopingu.

Graf 2: Informace na webu svazu (L. Rudová)

Interpretace a osobní hodnocení

Je velmi dobrou zprávou, že všechny sportovní svazy olympijských sportů působících na území České republiky, které odpověděly na otázky ve formuláři, vzdělávají své sportovce v oblasti anti-dopingu. Převážná většina z nich sportovce vzdělává přímo, během různého druhu setkávání, a některé svazy svým hráčům či závodníkům také rozdávají tiskové materiály vydané ADV ČR. Pouze tři svazy využívají online vzdělávací programy, což interpretuji tak, že v případě žádného dalšího svazu nevyžaduje nadřazená federace přímou kontrolu nad tím, jestli svaz své sportovce v problematice anti-dopingu vzdělává.

Jsem velmi překvapená, že více než polovina svazů olympijských sportů na svých stránkách nesdělují žádné informace o dopingu anebo jsou tyto informace ukryté v na první pohled nesouvisejících dokumentech, takže by je každý zájemce musel složitě hledat. Velmi často jsou také informace neaktuální. Pouze malá část sportovních svazů má na svých webových stránkách vyčleněnou sekci zaměřenou na anti-doping. Je pravdou, že se jedná o „velké“ svazy s rozšířenou členskou základnou a společenským povědomím (Český svaz ledního hokeje, Český svaz plaveckých sportů, Český atletický svaz), ale patří mezi ně i menší, a ne tolik rozšířené sporty v České republice (Česká rugbyová unie, Český horolezecký svaz, Český veslařský svaz, Český svaz juda).³⁸ Překvapuje mě, že například Fotbalová asociace ČR o anti-dopingu neinformuje na webových stránkách vůbec, ačkoliv se jedná o jeden ze sportů, kde je prováděno nejvíce dopingových kontrol, a tudíž by bylo vhodné informovat dopředu hráče, jak tato kontrola probíhá. Zároveň je fotbal celosvětově na jedné z nejvyšších příček v počtu pozitivních nálezů.

Přitom některé mezinárodní federace mají problematiku vzdělávání velmi dobře zvládnutou, a bylo by tudíž velmi jednoduché na stránky umístit odkaz. Například *Fédération Internationale de Volleyball* (FIVB) neboli Mezinárodní volejbalová federace vyvinula vlastní vzdělávací online program, stejně jako IWF a *International Tennis Federation* (ITF) neboli Mezinárodní tenisová federace.³⁹ Obdobný program vyvíjí i *International Floorball Federation* (IFF) neboli

---

³⁸ „Statistika sportu: Základní ukazatele“, oficiální stránky Českého statistického úřadu, www.czso.cz/documents/10180/65776218/090016-17.pdf/f20e6d01-ea6f-4dce-a70c-7f7d617e973b?version=1.3

³⁹ „FIVB Play Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní volejbalové federace, playclean.fivb.com/Course;

„I Lift Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní vzpěračské federace, iliftclean.com/authentication/signin;

„ITF Knowledge“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní tenisové federace, education.itftennis.com/#/entry

Mezinárodní florbalová federace.⁴⁰ Ke vzdělávání používají mezinárodní federace nejen specializované programy pro jejich vlastní sport, ale často také výukový program WADA. Takto vzdělává své sportovce například *International Canoe Federation* (ICF) neboli Mezinárodní kanoistická federace či *United World Wrestling* (UWW) neboli Mezinárodní zápasnická federace.⁴¹

---

⁴⁰ „IFF’s Anti-doping Education Programme“, oficiální stránka Mezinárodní florbalové federace, floorball.sport/2018/11/01/iffs-anti-doping-education-programme/

⁴¹ „Anti-doping education“, oficiální stránka Mezinárodní kanoistické federace, www.canoeicf.com/anti-doping-education;

„Anti-Doping Education Programme“, oficiální stránka Mezinárodní vzpěračské federace, unitedworldwrestling.org/development/anti-doping-education

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jaké možnosti mají svazy olympijských sportů působících v české republice v oblasti vzdělávání ohledně anti-dopingu. Zjistila jsem, že nejvíce materiálů různého druhu nabízí WADA, která také vyvinula online vzdělávací programy, aby jednotlivým ADOs usnadnila možnost předávání informací. Bohužel program WADA není přeložen do českého jazyka, což může pro ADV ČR způsobovat problémy s jeho větším rozšířením mezi sportovce. Úroveň jazykových schopností sice obecně ve společnosti stoupá, přesto může tento fakt potenciální zájemce a absolvování programu odradit.

Stejně je tomu v případě vzdělávacích programů, které vyvinuly samy mezinárodní federace. Zdá se, že absolvování těchto programů od členských svazů nevyžadují, a ty tak nemají důvod je mezi sportovci propagovat. Celou situaci opět ztěžuje fakt, že programy nejsou přeloženy do českého jazyka. S jistotou se dá říct, že žádná z mezinárodních federací není ve stejné pozici jako Evropská atletika, která vyvinula vlastní vzdělávací program, přeložila ho do potřebných jazyků svých členských svazů a ustanovila tento program povinným pro účast na některých soutěžích evropského formátu.

Některé mezinárodní federace tedy sice vzdělávací programy uzpůsobené pro svůj sport vyvíjejí, ale české členské svazy preferují vzdělávat své sportovce samy. Velkou nevýhodu tohoto systému vidím v tom, že vzhledem k tomu, že ve většině případů vzdělávají sportovci sami trenéři či činovníci, lze jen obtížně odhadnout, jakou má toto vzdělávání úroveň.

Domnívám se, že situace ohledně vzdělávání v oblasti anti-dopingu není v České republice dobrá. Doping je ve sportu celosvětově stále větším problémem a svazy o něm informují pouze velmi málo. Chápu, že se jedná spíše o nepříjemné téma, na druhou stranu absence celou situaci pouze zhoršuje. Rozšiřují se fámy o tom, jak probíhá dopingová kontrola a jak velké množství doplňků stravy mají sportovci zakázáno užívat. Jsem přesvědčená, že dostatečná prevence a vzdělávání by situaci velmi napomohlo.

Například se domnívám, že škála tiskových materiálů, které vydává ADV ČR, je nedostatečná. V dnešní době už sportovci nemají zájem číst knihy či brožury, potřebují interaktivní vzdělávací zdroje. Dokáží si představit, že místo fyzické podoby kartičky se seznamem zakázaných povolených látek by existovala mobilní aplikace, která by po zadání názvu léku či doplňku stravy ukázala, jestli ho sportovec může užít, či ne atd. Možností je také vyvinout vlastní online

vzdělávací program českém jazyce. Cestou vlastního vzdělávacího programu šla například britská ADO, když uvedla program *Get Set for the Spirit of Sport*.⁴²

Také se domnívám, že by bylo vhodné zahájit vzdělávací kampaň za účasti některých známých sportovců, kteří jsou svým chováním blízko mladým sportovcům, např. používají nová média, tj. Instagram atd. Ti by mohli působit v oblasti vzdělávání dopingu jako influenceři a ovlivňovat v tuto chvíli spíše negativně nastavené mínění ve sportovním prostředí vůči tomuto tématu. Také by bylo vhodné, aby ADV ČR více apeloval na to, aby každý svaz měl na svých webových stránkách uvedeny alespoň základní informace o problematice anti-dopingu a aby byl uveden odkaz na web ADV ČR.

Zachovala bych možnost přímého vzdělávání sportovců během různých setkávání (reprezentace, výcvikové tábory), ale je třeba, aby ADV ČR v této záležitosti aktivně vystupoval, jezdil na tato setkání a antidopingovou problematiku vysvětloval zajímavou formou, např. za použití interaktivních prezentací s videy a hlasování v reálném čase přes chytré telefony, což jsou nejnovější způsoby, jak zaujmout publikum. Dalším způsobem přímého vzdělávání je napodobit tzv. *Outreach Programme* od WADA, který lze využít k oslovení sportovců. Zahrnuje fyzickou přítomnost proškoleného personálu během sportovní akce a možnost oslovení sportovců v tematickém stánku. Takto by mohl být ADV ČR přítomen například na mistrovstvích České republiky, kde by měl pro sportovce připravené materiály, interaktivní hry a kvízy.

Ukázalo se, že můj předpoklad ohledně sportů, které budou mít k dispozici nejpropracovanější vzdělávací program v oblasti anti-dopingu, se nevyplnil. Očekávala jsem ho u následujících sportů: atletika, cyklistika, vzpírání, tenis a fotbal. Co se týče posledně zmiňovaného sportu, neměla Fotbalová asociace České republiky žádné informace, které by jakkoliv vzdělávaly její členy. I v případě tenisu tomu nebylo jinak, ačkoliv jeho mezinárodní federace ITF vyvinula pro svůj sport speciální výukový program. Vzpírání na svých stránkách prezentovalo spíše pozitivní dopingové nálezy a varovná prohlášení v rámci aktualit, bez uceleného předání této

---

⁴² „New anti-doping education programme launched – Get Set for the Spirit of Sport“, Law In Sport, www.lawinsport.com/sports-law-news/item/new-anti-doping-education-programme-launched-get-set-for-the-spirit-of-sport;

„UKAD launches new education programme ‘Spirit of Sport’ for primary school children in partnership with Get Set“, oficiální stránky Britského antidopingového výboru, <https://www.ukad.org.uk/news/ukad-launches-new-education-programme-spirit-sport-primary-school-children-partnership-get-set>

problematiky. Český svaz cyklistiky nabízí pouze neaktuální informace a odkazy. Pouze atletika na svých stránkách problematiku anti-dopingu tematizuje.

Je možné, že mé předpoklady byly mylné nebo že jsem nevezala v potaz některé aspekty, které mohou situaci ovlivňovat. Napadá mě možnost, že jsem například nezhlednila specifika sportu v tom smyslu, do jaké míry samotné sportovní svazy opravdu ovlivňují své sportovce a do jaké míry náleží kompetence vzdělávat sportovce spíše klubům a oddílům. Je možné, že toto je případ například cyklistiky, kde je nejspíš příslušnost ke klubu silnější než ke svazu, stejně jako v případě tenisu, který je vysoce individualistický.

To je také možnost, jak tuto práci dále rozvíjet. Například výzkum výše zmíněných specifík by mohl být velmi přínosný, stejně jako hlubší analýza toho, jak ke vzdělávání přistupují zahraniční ADOs a jak by se mohl ADV ČR inspirovat při vzdělávání českých sportovců. Také by mohl být zajímavý rozbor důvodů, proč některé mezinárodní federace vzdělávací program mají, ale od svých členských svazů jeho implementaci nevyžadují, či analýza rozdílů mezi těmito programy, tj. zjištění, na co kladou při vzdělávání jednotlivé sporty důraz.

Jak bylo dříve řečeno, dopingem jsou poznamenány především silové, rychlostní a vytrvalostní sporty. Atletika se dá díky své rozmanitosti považovat za kombinaci. Kvůli své náchylnosti k dopingem je atletika také pravidelně nejčastěji testovaným sportem na území České republiky; ADV ČR za dobu své existence provedl 3566 kontrol (ať už při soutěži či mimo soutěž).⁴³ Světovým atletickým prostředím v poslední době otrásovalo a stále ještě otrásá hned několik dopingových kauz, a proto je atletické hnutí, stejně jako v minulosti, reaguje. Poté, co na konci 19. století a na začátku 20. století začaly vznikat první kauzy spojené s dopingem, reagoval Mezinárodní olympijský výbor jednáním během Olympijských her v Amsterdamu v roce 1928 a Mezinárodní atletická asociace vydala první zákaz dopingem ve sportu.⁴⁴ Evropská atletika také spolupracovala na vydání vzdělávacího materiálu UNESCO „*Doping...*“.⁴⁵

V českém atletickém prostředí jsou vzdělávání především mladí sportovci a kombinuje se přímý a online přístup. První zmíněný umožňuje upravit způsob výkladu specificky přítomné skupině a odpovídat na případné otázky, druhý využívá moderních metod, které přibližují téma mládeži. Domnívám se, že toto je cesta, jakou by se měly vydat i další svazy. Vzdělávací programy sport nespasí, ale mohou být velkou součástí boje proti dopingem.

---

⁴³ „Statistika dopingových kontrol“, oficiální stránky ADV ČR, www.antidoping.cz/cs/statistiky

⁴⁴ Slepíčka, P., Slepíčková, I., Mudrák, J., „Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže“, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2018, str. 52

⁴⁵ „Doping...“

Zdroje

- Bartáková, N., „Pozitivní dopingové nálezy u sportovců v České republice“ (diplomová práce, Karlova Univerzita, 2012)
- Dvorak J, Baume N, Botré F, et al., „Time for change: a roadmap to guide the implementation of the World Anti-Doping Code 2015“, *Sports Med* 2014;48:801–806.
doi:10.1136/bjsports-2014-093561
- Exner, J., „Ruští kostlivci ve skříní: IAAF o dopingů věděla a kryla ho korupcí, tvrdí WADA“, *pravni prostor.cz*, www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rusti-kostlivci-ve-skrini-iaaf-o-dopingu-vedela-a-kryla-ho-korupci-tvrdi-wada
- Exner, J., „Světový antidopingový kodex 2021: Quo vadis?“, *pravni prostor.cz*, www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/svetovy-antidopingovy-kodex-2021-quo-vadis
- Krejčík P., „Dopingové případy v českém sportu“ (diplomová práce, Karlova Univerzita, 2015)
- Mackay, D., „Anti-doping education programme for competitors in all European Athletics events to be mandatory“, *Inside the Games*, www.insidethegames.biz/articles/1052645/anti-doping-education-programme-for-competitors-in-all-european-athletics-events-to-be-mandatory
- Mountjoy M, et al. Br J „International Sports Federation’s fight to protect the clean athlete: are we doing enough in the fight against doping?“, *Sports Med* September 2017 Vol 51 No 17
- Slepička, P., Slepičková, I., Mudrák, J., „Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže“, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2018
- Suchý, A., „Doping na vrcholných světových soutěžích v atletice v 21. století“ (diplomová práce, Karlova Univerzita, 2018)
- Oliver, B., „Doping fight not ended at all, admits International Weightlifting Federation President Ajan“, *Inside the Games*, www.insidethegames.biz/articles/1079719/doping-fight-not-ended-at-all-admits-international-weightlifting-federation-president-ajan
- „Definice dopingů“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, www.antidoping.cz/cs/co-je-to-doping
- „Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, www.antidoping.cz/documents/mezinarodni_umluva_proti_dopingu_ve_sportu_UNESC_O.pdf
- „Světový antidopingový kodex“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky, www.antidoping.cz/cs/svetovy-antidopingovy-kodex

- „Kdo jsme“, oficiální stránka Antidopingového výboru České republiky,
www.antidoping.cz/cs/kdo-jsme
- „Statistika dopingových kontrol“, oficiální stránky ADV ČR, www.antidoping.cz/cs/statistiky
- „Evropská antidopingová úmluva“, oficiální stránky ADV ČR,
www.antidoping.cz/documents/evropska_antidopingova_umluva.pdf
- „Informační vzdělávací materiály“, oficiální stránky ADV ČR,
www.antidoping.cz/cs/Informa%C4%8Dn%C3%AD-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1c%C3%AD-materi%C3%A1ly
- „Doping ve sportu“, background report Asociace pro mezinárodní otázky, listopad 2017,
www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/UNESCO_doping-2.pdf
- „UKAD launches new education programme ‘Spirit of Sport’ for primary school children in partnership with Get Set“, oficiální stránky Britského antidopingového výboru,
<https://www.ukad.org.uk/news/ukad-launches-new-education-programme-spirit-sport-primary-school-children-partnership-get-set>
- „Olympijská charta“, oficiální stránky Českého olympijského výboru,
www.olympic.cz/upload/files/Olympijska-charta-2018.pdf
- „Statistika sportu: Základní ukazatele“, oficiální stránky Českého statistického úřadu,
www.czso.cz/documents/10180/65776218/090016-17.pdf/f20e6d01-ea6f-4dce-a70c-7f7d617e973b?version=1.3
- „I Run Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Evropské atletiky,
www.irunclean.org
- „New anti-doping education programme launched – Get Set for the Spirit of Sport“, Law In Sport, www.lawinsport.com/sports-law-news/item/new-anti-doping-education-programme-launched-get-set-for-the-spirit-of-sport
- „FIVB Play Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní volejbalové federace, playclean.fivb.com/Course
- „I Lift Clean“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní vzpěračské federace, iliftclean.com/authentication/signin
- „ITF Knowledge“, oficiální stránka vzdělávacího antidopingového programu Mezinárodní tenisové federace, education.itftennis.com/#/entry
- „IFF’s Anti-doping Education Programme“, oficiální stránka Mezinárodní florbalové federace, floorball.sport/2018/11/01/iffs-anti-doping-education-programme/
- „Anti-doping education“, oficiální stránka Mezinárodní kanoistické federace,
www.canoeicf.com/anti-doping-education
- „Anti-Doping Education Programme“, oficiální stránka Mezinárodní vzpěračské federace,
unitedworldwrestling.org/development/anti-doping-education
- „Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu UNESCO“, oficiální stránky MŠMT ČR,
www.msmt.cz/sport/mezinarodni-umluva-proti-dopingu-ve-sportu-unesco

- „Kodex sportovní etiky“, oficiální stránky MŠMT ČR, www.msmt.cz/sport/kodex-sportovni-etiky
- „Sbírka mezinárodních smluv. Předpis č. 58/2007 Sb. m. s., zdroj: SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV ročník 2007, částka 32, ze dne 19. 7. 2007“, sbírka mezinárodních smluv, <http://www.sagit.cz/info/ss07058>
- „International Convention against Doping in Sport. Paris, 19 October 2005“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=31037&language=E
- „International Convention against Doping in Sport“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/international-convention-against-doping-in-sport/
- „Fund for the Elimination of Doping in Sport“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/fund-for-the-elimination-of-doping-in-sport/
- „Education resources“, oficiální stránky UNESCO, www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/education-resources/
- „Doping...“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146586
- „Rattus Holmes in the Case of the Spoilports“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000161868
- „Preserving sporting values and ethics: the relationship between anti-doping and sport values and ethics“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000188404
- „Draft final report. Conference of Parties to the International Convention against Doping in Sport, 6th, Paris, 2017“, oficiální stránky UNESCO, unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000263359_eng
- „Annual Report 2017“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/ar2017_web.pdf
- „Anti-doping Rule Violations (ADRVs) Report“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/en/resources/general-anti-doping-information/anti-doping-rule-violations-adrvs-report
- „2016 Anti-Doping Rule Violations (ADRVs) Report“, oficiální stránky WADA, www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2016_adrvs_report_web_release_april_2018_0.pdf

Pozn.: Všechny elektronické zdroje byly přístupné 2. 6. 2019.

Přílohy

Google Formulář k Vzdělávání v oblasti antidopingu

1. 6. 2019

Vzdělávání v oblasti antidopingu

Vzdělávání v oblasti antidopingu

*Povinné pole

1. Jaký svaz zastupujete? *

_____

2. Vzdělává váš svaz své sportovce v oblasti antidopingu? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano *Přeskočte na otázku 3.*
 Ne *Přeskočte na otázku 10.*
 Nevím *Přeskočte na otázku 10.*

Vzdělávání obecně

3. Jak vzdělává váš svaz své sportovce v oblasti antidopingu? *

Označte jen jednu elipsu.

- Online výukový program *Přeskočte na otázku 5.*
 Výchování trenéři předávají informace svým svěřencům *Přeskočte na otázku 10.*
 Přímé vzdělávání během osobních setkání (přípravné kempy, výcvikové tábory atd.)
Přeskočte na otázku 4.
 Jiné: _____ *Přeskočte na otázku 10.*

Přímé vzdělávání během osobních setkání

4. Kdo tuto výuku zajišťuje? *

Označte jen jednu elipsu.

- Pracovník Antidopingového výboru ČR *Přeskočte na otázku 10.*
 Zaměstnanec svazu *Přeskočte na otázku 10.*
 Jiné: _____ *Přeskočte na otázku 10.*

Online výukový program

5. Kdo je autorem online výukového programu, pomocí kterého vzděláváte své sportovce? *

Označte jen jednu elipsu.

- Světová antidopingová agentura (WADA) - vzdělávací program ADeL
 Mezinárodní federace (např. IAAF, FIBA atd.)
 Náš svaz vyvinul vlastní antidopingový výukový program
 Jiné: _____

6. Uveďte odkaz na webovou stránku tohoto online antidopिंगového vzdělávacího programu: *

---

7. V jakém roce byl program zaveden? *

---

8. Je absolvování programu pro sportovce povinné, aby se mohli zúčastnit mezinárodních soutěží a závodů? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne
- Pouze pro některé kategorie (věkové, hmotnostní atd.)

9. V případě potřeby prosím specifikujte odpověď na předchozí otázku (např. pro jaké kategorie je absolvování povinné, jestli je pro někoho pouze doporučený, co se stane v případě jeho neabsolvování atd.)

Kontaktní údaje

10. Prosím, uveďte kontaktní údaje (jméno, email) osoby z vašeho svazu, která má problematiku antidopingu na starosti.
